



YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije

Sistem za rano upozoravanje

Newsletter No. 13

1. Demokratska stranka (DS) održala je 7. juna 2008. godine sednicu svog Glavnog odbora, na kojoj je raspravljano o razvoju situacije nakon izbora od 11. maja 2008. godine i strategija DS za nastupajuće pregovore o formiranju nove vlade. Predsednik DS istovremeno predsednik Republike Srbije, **Boris Tadić** zahtevao je punu podršku svoje stranke u sprovođenju pregovora za formiranje nove vlade, uključujući "odobrenje za odlučivanje o presonalnim rešenjima u budućim ministarstvima", kako se navodi u saopštenju za javnost *Demokratske stranke*. Skoro mesec dana nakon izbora DS još uvek nije saopštio ko je njihov kandidat za premijera.

Pored ovoga, ova sednica Glavnog odbora biće zapamćena po daljoj razradi teme o "nacionalnom pomirenju"¹ od strane g. **Tadića**,: predsednik je izneo da je dogovor o zajedničkoj budućnosti moguć samo ako DS i *Socijalistička partija Srbije* (SPS) obe "zaborave prošlost". Dalje rekao je da su i DS i SPS suočene sa činjenicom da njihovi lideri² "nisu među nama" i da obe stranke imaju "svoj bol".

Sednica najvišeg tela DS između dva kongresa predstavlja još jednu propuštenu priliku da se definišu i rasprave prioriteta DS kao vodeće stranke u novoj Vladi: osim deklarativnog zalaganja za "socijalno odgovornu proevropsku Vladu", delegati se nisu usudili da iskorače sa sigurnog tla lojalnosti partijskoj liniji i poslušnosti prema njenom lideru.

¹ Pogledajte EWS Newsletter broj 11, strana 3. tačka 6.

² Izjednačenje **Slobodana Miloševića** (kome posebno predstavljanje nije potrebno) i premijera **Zorana Đinđića** na koga je izvršen atentat od strane pripadnika **Miloševićeve Državne bezbednosti**, izazvalo je proteste od strane političkih organizacija, grupa i istaknutih pojedinaca koji su poznati po svom stavu protiv politike rata na Balkanu i autokratske vladavine Srbijom.





YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

2. Prema zvaničnim podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, 1.138,590 punoletnih državaljana Srbije poseduje oružje. Druga studija, nedavno objavljena u Ženevi, navodi da u Srbiji postoji 38 komada oružja na svakih 100 stanovnika, dok *South Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the control of Small Arms and Light Weapons* (SEESAC) procenjuje količinu lakog naoružanja u Srbiji na 3 miliona: 1.1 milion registrovanih, 900,000 ilegalnih³, preostalih milion poseduju oružane snage, policija i nekoliko hiljada privatnih kompanija za obezbeđenje⁴.

Ova uznemirujuća statistika ukazuje na dva akutna problema u Srbiji:

- neodgovarajući i manjkav zakon o posedovanju, nošenju i korišćenju oružja, kao i blage sankcije za prekršioce, predstavljaju plodno okruženje za reprodukciju ovog problema u društvu koje je traumatizovano prethodnim ratovima;
- nasleđe rata – izraženo kroz sveprisutno nasilje kao dominantan oblik ponašanja u današnjoj Srbiji – predstavlja problem koji se treba pozabaviti u kontekstu očajnički potrebne modernizacije društva u Srbiji.

3. Nakon sramnog homofobičnog ispada i napada na LGBT populaciju u kolumni dnevnih novina "*Politika*"⁵, usledio je protest više od dvadeset NVO koji je objavljen kao pismo čitaoca (!) u tim dnevnim novinama 3. juna 2008. godine. Nakon toga, 4. juna 2008. godine objavljen je uvodnik, potpisan od strane glavnog odgovornog urednika **Lj. Smajlović**, koji sadrži izvinjenje i samokritiku zbog stavova objavljenih u pomenutoj kolumni.

4. Prilikom podnošenje redovnog izveštaja MKSJ, glavni tužilac rekao je pred Savetom bezbednosti UN u New York-u da i danas osnovni izazov predstavlja hapšenje četiri poslednja begunca okrivljenih za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti. **Serge Brammertz** je takođe rekao da su begunci dostupni vlasti u Srbiji, i da mogu da urade više u cilju hapšenja ratnih zločinaca. "U prilog tome, nema vidljivog napretka u ovoj

³ Vojni izvori u Beogradu procenjuju da je 2 miliona komada oružja u ilegalnom vlasništvu. Njihov stav zasluži poverenje zato što se od Vojske može očekivati da ima uvid u evidenciju o promenama u zalihama oružja pre i nakon završetka ratova na Balkanu tokom devedesetih godina.

⁴ Profesor **Zoran Dragišić**, sa *Fakulteta za bezbednost* u Beogradu, naglasio je da još uvek ne postoji zakon koji bi regulisao rad ovih kompanija/agencija (prema njegovoj proceni njih 40,000), od kojih su mnoge registrovane za nošenje i korišćenje oružja.

⁵ Videti EWS Newsletter broj 12, strana 1-2, tačka 2.





YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

kritičnoj oblasti saradnje u proteklih šest meseci.", rekao je **Brammertz**, i dodao da je obrazloženje vlasti iz Beograda "politička nestabilnost u Srbiji".

5. Tokom sačinjavanja lista kandidata za parlamentarne izbore 11. maja u Srbiji, sve stranke su nominovale broj žena propisan zakonom, koji poredviđa kvotu od 30%. Ipak broj žena koje će stvarno zauzeti mesto u Pralamentu kad on bude konstituisan, biće znatno izpod te kvote: ukupno 52 žena poslanika predstavljaje 8 stranaka i koalicija u jednodomnoj *Narodnoj skupštini* koja broji 250 poslanika.

Stranka/Koalicija/Grupa	Broj poslanica
Srpska radikalna stranka (SRS)	15 of 78
Za evropsku Srbiju (ZES):	25 of 102
- Demokratska stranke (DS)	18 of 65
- G17+	5 of 24
- Liga socijaldemokrata Vovodine (LSV)	2 of 5
- <i>Sandžačka demokratska partija (SDP)</i>	0 of 4
- <i>Srpski pokret obnove (SPO)</i>	0 of 4
<i>Demokrtska stranka Srbije/ Nova Srbija (DSS/NS)</i>	7 of 30
<i>Socijalistička partija Srbije (SPS/PUPS/JS)</i>	2 of 20
<i>Liberalno demokratska partija (LDP)</i>	3 of 13
<i>Hungarian Coalition</i>	1 of 4
Lista za evropski Sadnžak	0 of 2
<i>Albanians' Coalition of the Preševo Valley</i>	0 of 1

6. *Služba Vlade Srbije za ljudska i manjinska prava (SLJMP)* osnovana je juna 2006. godine kao sledbenik Ministarstva za ljudska i manjinska prava, raspuštenog zajedno da državnom zajednicom Srbija i Crna Gora.

Nakon dve godine postojanja, organizacije, institucije i eksperti u ovoj oblasti ističu da postoje ozbiljni nedostaci u efikasnosti, kompetenciji i transparentnosti u ovom telu. Ovi nedostaci sumirani su od strane *Centra za razvoj civilnog društva (CRCD)*:

a) Služba kasni u iniciranju donošenja i izmene domaćih propisa iz oblasti ljudskih i manjinskih prava, posebno u oblasti zakonodavstva o izboru i ovlašćenjima saveta nacionalnih manjina, koji već nepune dve godine nemaju zakonski osnov za svoje funkcionisanje;





YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

- b) Služba ne radi na planu institucionalnog jačanja državnih organa nadležnih za oblast ljudskih i manjinskih prava, kao i tela manjinskih samouprava: Saveta za nacionalne manjine Vlade Srbije sastao jedanput u toku dve godine;
- c) Službu karakteriše odsustvo njene javne reakcije povodom pitanja važnih za ljudska i manjinska prava, a najsvežiji je primer neoglašavanje Službe povodom odluke Ustavnog suda iz aprila 2008, prema kojoj za učešće na parlamentarnim izborima stranke i koalicije nacionalnih manjina moraju da prikupe jednaki broj potpisa kao i stranke većine;
- d) Nepostojanje web sajta Službe u znatnoj meri umanjuje transparentnost u radu Službe;
- e) Aktivnosti Službe u proteklom periodu najviše su bile vezane za pitanja readmisije i položaja romske nacionalne manjine, uz zapostavljanje većine drugih pitanja iz njene nadležnosti;

Prognoza:

Nova Vlada Srbije, čije se oformljenje očekuje kao plod kompleksnih kompromisa između *Demokratske stranke* (DS) i *Socijalističke partije Srbije* (SPS), može računati na uspeh u hvatanju u koštac sa nebrojenim problemima nagomilanim tokom godina **Miloševićeve** vladavine i nakon nje, samo ukoliko pokaže dovoljno političke volje da se otvoreno suoči sa nedavnom prošlošću umesto da zbog političkih nagodbi zatvara oči pred njom.

